

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Milagros Zeberio Aranburu

*Hernani,
Gipuzkoa
(1921)*

Aurkibidea

Biografia

Aita Elduaiengoa zuen eta ama, berriz, Hernanikoa. Biki-lagunarekin batera, senideetan zaharrena zen, baina bere ahizpa alperrak azpian hartuta hil zen hiru urte zituela. Bere ama zaldi karroarekin ibiltzen zen merkatura, eta gidatzeko baimena atera zuen kotxe txiki bat erosiz. Hamazortzi urte zituela Donostiara joan zen bere izeba-osaben etxera, La Estrella zeritzon okindegian laguntzera. Handik Hernanira itzuli zenean, jada ezkondua, Esnal gozotegia ireki zuen. Geroztik Hernanin bizi izan da.

Zintak

HER-040

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2010-05-20
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Mojetan eta ondoren Martutenen ikasten

- **Erref:** HER-040/002
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:03:12. **Bukatu:** 00:05:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:

Gurasoek seme-alabek ikas zezaten nahi izan zuten. Milagros mojetan ibili zen eskolan eta ondoren Martutenen ikasi zuen. Beste bi lagunekin joaten zen. Ama zalgurdiarekin joaten zen Donostiara esnea banatzera.

2. Agustina Martikorenarekin klase partikularrak

- **Erref:** HER-040/003

- **Iraupena:** 0:03:16. **Hasi:** 00:05:37. **Bukatu:** 00:08:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Gerra etorri zenean, hamabost urte zituen eta ikastetxea itxi egin zutenez, Agustina Martikorena maistrarekin partikularretan ibili zen. Bost ikaskide ziren, denak neskak, eta haien izenak esaten ditu.

3. Mojen eskolan kapa eta kapela

- **Erref:** HER-040/004
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:08:53. **Bukatu:** 00:11:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Orrazkerak

Laburpena:

Bere senideak Arriatsuko eskolara joaten ziren. Mojen eskolako uniformeak deskribatzen du: kapa eta kapela eramaten zuten. Ilea motza erabiltzen zuten neskek, "a lo garçon".

4. Don Luis Larrauri esnetegia

- **Erref:** HER-040/005
- **Iraupena:** 0:02:29. **Hasi:** 00:11:15. **Bukatu:** 00:13:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Bere aiton-amonen janzkerak: emakumezkoek txanbra eta gizonezkoek brusa eramaten zuten. Amona Daxera (Frantzia) joaten zen, erreumagatik bainuak hartzera. Agerre baserrian jaio zen Milagros baina gero gurasoekin Don Luis Larrauri esnetegira joan zen. Esnetegiaren jabeak tituludun aberatsak ziren eta urte batzuen buruan, itxi egin zuten.

5. Esnea banatu eta hondartzara bainatzera

- **Erref:** HER-040/006
- **Iraupena:** 0:03:10. **Hasi:** 00:13:44. **Bukatu:** 00:16:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Hondartza
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Aisia » Oporrak

Laburpena:

Esnetegian behi asko izaten zen. Amak zalgurdiarekin Donostiara eramaten zuen esnea eta Milagrosek laguntzen zion. Sobran zeukan esnea amak plazan saltzen zuen bitartean, Milagros hondartzara joaten zen bainatzera. Nola moldatzen zen kontatzen du. Udan Donostian usain berezia izaten zen: tabako gorriarena. Donostian hondartzan kabinak alokatzen ziren eta han izaten zen Milagros.

6. Amaren kotxea

- **Erref:** HER-040/007
- **Iraupena:** 0:03:31. **Hasi:** 00:16:54. **Bukatu:** 00:20:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak

Laburpena:

Neguan ez zen hondartzara joaten, irakurri egiten zuen. Ordurako amak gida baimena atera eta kotxea lortu zuen, Chenar Walker markakoa. Kotxea deskribatzen du: kartola txiki bat zeukan, manibelarekin arrankatzen zen, haizea graduatu behar zitzaion... Gipuzkoan gida baimena eskuratzen emakumeetan bosgarrena Milagrosen ama izan zen.

7. Donostian gozotegi bateko arduradun

- **Erref:** HER-040/009
- **Iraupena:** 0:03:08. **Hasi:** 00:22:23. **Bukatu:** 00:25:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Hemezortzi urterekin osaba-izeben etxera joan zen Donostiara. Okindegia zeukaten. Hamalau-hamabost denda zituzten. Senarrak banaketa egiten zuen eta hala ezagutu zuten elkar. Izebak gozotegia ireki zuen eta Milagros jarri zuen arduradun. Osabak izozki-denda ere hartu zuen. Nolakoak izaten ziren kontatzen du.

8. Esnal gozotegia jarri zutenekoa

- **Erref:** HER-040/011
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:27:58. **Bukatu:** 00:30:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Hernanira etorri eta Esnal gozotegi-okindegia ireki zuten senarrak eta biek. Oraingo egoeraz hitz egiten du, dendak jarraitzen baitu.

9. Bonbak, mazapanak eta pastak

- **Erref:** HER-040/013
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:32:11. **Bukatu:** 00:35:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Tilosetan dantzaldia izaten zen eta Donostiatik eta inguruetatik jende asko joaten zen. Asko saltzen zuten orduan. Bonbak saltzen zituzten gehien. Gabonetan mazapanak egiten zituzten eta oparitzeko pastak erosten zituzten herritarrek. Kafetegia jarri arren, ohitura geroago zabaldu zen.

10. Baserritar gizonezkoen ibilerak herrian

- **Erref:** HER-040/014
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:35:09. **Bukatu:** 00:37:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera
- Aisia » Taberna giroa

Laburpena:

Gerra aurrean, baserritar gizonezkoek igandetan meza ostean hamaiketakoak egiten zuten. Ostegunetan feria izaten zen. Don Rufino tratalaria zen Sinkonean eta salerosketak bertan egiten ziren.

11. Jabetza gizonezkoena zen

- **Erref:** HER-040/015
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:37:12. **Bukatu:** 00:39:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Bere gazte denboran, gizonezkoa denaren jabe zen eta emakumeek ez zeukaten sinadurarik. Bere gurasoak salbuespena ziren. Gizonezko batzuek apustueta baserria galtzen zuten, jabetza haiena izanik. Emakumeen lana goratzen du.

12. Aitak traktorarik nahi ez

- **Erref:** HER-040/016
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:39:23. **Bukatu:** 00:40:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Aita baserriko lanetaz arduratzen zen. Milagrosen anaiak tratorea ekarri zuen, baserriaren kargu hartzean. Aldaketa izan zen.

13. Zintzotasuna zinemako film mutuak

- **Erref:** HER-040/020
- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:44:27. **Bukatu:** 00:46:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:

Zintzotasuna zinema. Film mutuak ematen zituzten, pianoarekin lagunduta. Errial bat ordaintzen zuten. Adarraga parean beste zinema bat zegoen, handiagoa.

14. Obusa etxe ingurura bota zutenekoa

- **Erref:** HER-040/021
- **Iraupena:** 0:03:08. **Hasi:** 00:46:58. **Bukatu:** 00:50:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Erreketeak Hernanira etorri zirenean nabaritu zuten gerra hasi zela. Urnietatik obusak botatzen zituzten Hernanira. Geltoki aldera edo Ergobi aldera erortzen ziren. Oriamenditik ere botatzen zituzten. Etxe ingurura erori zen bat. Argindegikoak etxean hartu zituzten, arriskuan bizi baitziren.

15. Tiro hotsak: pakun-pakun

- **Erref:** HER-040/022
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:50:06. **Bukatu:** 00:52:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Agerreko osaba gerrara eraman zuten, lau ume txiki zituela. Hura Valderroblesen (Huesca) hil zuten. Tiroek "pakun! Pakun!" egiten zutela gogoan du. Donostiara esnea eramatera joateko bidez aldatu behar izan zuten.

16. Errazionamenduko produktuak Argentinatik

- **Erref:** HER-040/023
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:52:19. **Bukatu:** 00:54:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gerraostean patata, taloa eta bestelakoak bazituzten baserrian eta ez zuten gose handirik pasatu. Argentinatik bidalitako irinarekin, pasatutakoarekin, borona egiten zen, ogi moduko bat. Haragia ere Argentinatik ekartzen zuten errazionamendurako.

17. Euskara eta gaztelera nahastean

- **Erref:** HER-040/024
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:54:30. **Bukatu:** 00:56:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Euskara bere hizkuntza nagusia izan da. Gerra ondorean euskara debekatua zegoenez, gaztelera gehiago egiten bukatu zuen. Errazago egiten du gaztelera. Berak zein ilobek erdi euskaraz erdi gaztelera egiten omen dute orain.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-03-01

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com